

چکیده

مالکیت از جمله حقوق مسلم اشخاص بوده که در تمامی کشورها مورد حمایت و احترام می باشد. امروزه رابطه دانش و تجارت بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته و اموال معنوی نقش مهم و حیاتی در روابط میان افراد حقیقی و حقوقی پیدا نموده است از مباحث حقوق مالکیت معنوی بررسی مبانی و نحوه انتقال آن می- باشد.

نخستین نشانه‌های حقوق مالکیت ادبی و هنری در قانون مجازات عمومی سال ۱۳۰۴ دیده می‌شود. در این قانون چند ماده گنجانده شده است تا افرادی که به نحوی حقوق مالکیت دیگران را نقض می‌کنند، مجازات شوند. پس از آن در سال ۱۳۴۸ همزمان با تصویب الحاقیه پاریس در کنوانسیون برن، قانونگذاران ایرانی نیز در داخل کشور قانونی برای حمایت از مبانی فکری و نظری آماده کردند که بعد از هشت سال بحث و بررسی، به تصویب رسید که در زمان خود قانون نسبتاً جامع و کاملی بود. البته در سال ۱۳۵۲ قانونگذار با توجه به برخی نواقص موجود در حمایت از حقوق ترجمه و تکثیر کتب، نشریات و آثار صوتی یک قانون مکمل نیز تصویب کرد و پس از آن در سال ۱۳۷۹ قانونی در زمینه حمایت از پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای تصویب شد که بیشتر حوزه‌های نرم‌افزاری را پوشش می‌داد. پس از آن نیز در سال ۱۳۸۲ قانون تجارت الکترونیک تصویب شد که بخش کوچکی از آن به مباحث حوزه نشر الکترونیکی مرتبط بود.

فقها درباره ی حقوق مالکیت معنوی به اظهار نظر پرداخته اند. برخی در مخالفت و عدم مشروعیت حقوق یادشده سخن گفته و به ارائه دلیل پرداخته اند و برخی نیز آن را مشروع دانسته اند و راه های انتقال آن را بیان نموده اند. و آنچه از فتوای مقام معظم رهبری در مسأله مورد بحث مستفاد می‌گردد، این است که ایشان نیز این حقوق را عقلاً و شرعاً جایز و لازم الرعایه می‌دانند و عدم انعقاد پیمان با کشورهای دیگر را به علت فقدان مصلحت جایز نمی‌دانند. در حقیقت ایشان با حکم ثانوی که از اختیارات ایشان است حکم شرعی خود مبنی بر مشروع بودن رعایت این حقوق نسبت به سایر کشورها را موقتاً ترک نموده‌اند و علت امر نیز واضح است زیرا کشور ما اکنون در حال رشد و ترقی است و روز به روز به یافته‌های کشورهای پیشرفته دنیا حداقل در زمینه‌های علمی نیازمند است. ایشان در عین وقوف به جنبه‌های شرعی موضوع، هزینه‌های عدم الحاق را قابل تحمل تر دانسته‌اند. و از طرف دیگر برای حمایت از تلاش محققین و مصنفین در داخل کشور این حقوق به رسمیت شناخته شده تا انحصاری بودن آنها برای ایشان تشویقی برای ادامه تلاششان باشد.

واژه‌های کلیدی: مالکیت معنوی، حق مولف، قانون کپی رایت، نقض حقوق معنوی